

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου την 1η Φεβρουαρίου 1996, με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Ευάγγελος Περάκης

Μέλη: Μιχαήλ Φράγκος, αναπληρωματικό μέλος, κωλυμένου του τακτικού, κ. Νικολάου Σακελλαρόπουλου,
Βλάσιος Ασημακόπουλος (εισηγητής),
Χαρίλαος Χάρακας,
Λεωνίδα Νικολούζος,
Μελίνα Μουζουράκη,
Δημήτριος Τζουγανάτος,
Ιωάννης Κατσουλάκος (εισηγητής).

Γραμματέας: Αλεξάνδρα Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη δεν παρευρέθησαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν ο έλεγχος της συγκέντρωσης μεταξύ των επιχειρήσεων **KRAFT ΕΛΛΑΣ ΑΕ και CHIPITA INTERNATIONAL SA σύμφωνα με το άρθρο 4β, ν.703/77, όπως ισχύει**, η οποία γνωστοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/1977, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 12.10.1995.

Στη συνεδρίαση παρίσταντο (α) η εταιρεία KRAFT ΕΛΛΑΣ ΑΕ διά της πληρεξουσίας της δικηγόρου, κας Αικατερίνης Ι. Πρωτόπαπα, (β) η εταιρεία CHIPITA INTERNATIONAL SA, δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου, κ. Κωνσταντίνου Γ. Μίγγα και (γ) η «ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΙΡΑΙΕΙ & ΠΕΡΙΧΩΡΟΙΣ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΩΝ», ως παρεμβαίνουσα, δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου, κ. Ιωάννη Δ. Κώτσου.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε την έγγραφη εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί της υποθέσεως και πρότεινε την έγκριση της συγκέντρωσης. Στην συνέχεια έλαβαν τον λόγο οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των εταιριών που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και έδωσαν πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής, για να ζητήσουν στο τέλος την έγκριση της συγκέντρωσης. Τέλος, το λόγο έλαβε ο πληρεξούσιος δικηγόρος της

ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΙΡΑΙΕΙ & ΠΕΡΙΧΩΡΟΙΣ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΩΝ ο οποίος με τη σειρά του ανέπτυξε τις απόψεις της Ένωσης, έδωσε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής, και ζήτησε την απαγόρευση της συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Διάσκεψη την 21η Φεβρουαρίου 1996 στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τις απόψεις που διτύπωσαν, εγγράφως και προφορικά, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως την 1.2.1996 και τα υπομνήματα τα οποία αυτά προσκόμισαν,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Την 12-10-1995 γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού σύμβαση, που υπογράφηκε την 9-10-1995 μεταξύ της εταιρίας «KRAFT ΕΛΛΑΣ» Α.Ε. (KRAFT) με έδρα την Αθήνα και της εταιρίας με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΩΝ» και με τον διακριτικό τίτλο «CHIPITA INTERNATIONAL» S.A. (CHIPITA), που εδρεύει στην Καλλιθέα Αττικής.

Αντικείμενο της σύμβασης αυτής είναι η απόσχιση του κλάδου παραγωγής αρτοσκευασμάτων (κρουασάν) της KRAFT και η μεταβίβασή του στην εταιρία «SMAKY ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΩΝ» Α.Ε. (SMAKY), η οποία ανήκει κατά 100% στην CHIPITA.

Για τη μεταβίβαση αυτή συμφωνήθηκε η SMAKY να προβεί σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της κατά το ποσό της καθαρής θέσης του μεταβιβαζόμενου κλάδου αρτοσκευασμάτων και ακολούθως να μεταβιβάσει τις μετοχές, που αντιστοιχούν στην εν λόγω αύξηση του κεφαλαίου στην KRAFT, η οποία με την σειρά της θα πωλήσει αυτές στην CHIPITA. Η υλοποίηση όλων των πιο πάνω συμφωνηθέντων, τελεί υπό την αίρεση της έγκρισης της σχετικής σύμβασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αν κριθεί η υπαγωγή της στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου.

II. Α. Η εταιρία KRAFT ΕΛΛΑΣ Α.Ε., ιδρύθηκε μετά από την εξαγορά τον Οκτώβριο του έτους 1992 κατά 100%, της εταιρίας FIESTA Α.Ε. από την εταιρία KRAFT FOOD INTERNATIONAL με έδρα το DELAWARE των Η.Π.Α., την οποία μετονόμασε σε KRAFT ΕΛΛΑΣ Α.Ε. Η τελευταία ασχολείται με την παραγωγή, συσκευασία και πώληση αρτοσκευασμάτων, ετοιμών ροφημάτων, αναψυκτικών, ειδών ζαχαροπλαστικής, κονσερβοποιίας και τροφίμων και με την εισαγωγή και εξαγωγή των εν λόγω προϊόντων. Το

έτος 1994 ο μεν κύκλος εργασιών της ανήλθε σε 9.595.756.276 δρχ. ή 33.413.385 ECU, ο δε κλάδος αρτοσκευασμάτων (κρουασάν) της πραγματοποίησε πωλήσεις στην Ελλάδα ύψους 2.472.712 δρχ. ή 8.611.229 ECU.

B. Η «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΩΝ» με τίτλο «CHIPITA INTERNATIONAL» S.A. στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας μετέχουν διάφορες εταιρίες και φυσικά πρόσωπα με διαφορετικά ποσοστά, ασχολείται με την παραγωγή και εμπορία αρτοσκευασμάτων, αλμυρών SNACKS και τσίπς (πατατάκια) και ζαχαρωδών προϊόντων. Στην γνωστοποιούμενη πιο πάνω συμφωνία συγκέντρωσης συμμετέχει μόνο ο κλάδος αρτοσκευασμάτων αυτής. Η CHIPITA ελέγχει επίσης τις εταιρίες SMAKY A.E. κατά 100%, με δραστηριότητα τα κρουασάν, την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ Α.Ε. κατά 50% με δραστηριότητα τα ζαχαρώδη και την ΦΡΑΝΚΑ Α.Ε. κατά 75% με δραστηριότητα τα σοκολατοειδή. Το έτος 1994 ο μεν κύκλος εργασιών του ομίλου, ανήλθε σε 16.005.704.849 δρχ. ή 55.733.469 ECU και της εταιρίας σε 15.523.004.761 δρχ. ή 54.052.659 ECU, οι δε πωλήσεις της σε κρουασάν στην Ελλάδα ανήλθαν το ίδιο έτος σε 8.327.000.000 δρχ. ή 28.995.449 ECU.

III. Στην διαδικασία ελέγχου της υπό κρίση συγκέντρωσης παρεμβαίνει το σωματείο «ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΟΙΣ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΩΝ», που εδρεύει στην Μεταμόρφωση Αττικής, με το από 3-1-1996 έγγραφό του, που κατατέθηκε στην Γραμματεία της Επιτροπής την 4-1-1996 και επιδόθηκε εμπρόθεσμα στα μέρη την 4-1-1996 όπως προκύπτει από τα αποδεικτικά επίδοσης 4402^B και 4403^B του Δικαστικού Επιμελητή Λάμπρου Σταθονίκου.

Το επικαλούμενο με το έγγραφο της παρέμβασης έννομο συμφέρον προς άσκηση αυτής συνίσταται στο γεγονός, ότι είναι επαγγελματικό σωματείο και με βάση το καταστατικό του είναι επιφορτισμένο με την προάσπιση των οικονομικών συμφερόντων των μελών του, που είναι βιοτεχνίες ζαχαροπλαστικής, οι οποίες παράγουν μεταξύ των άλλων και κρουασάν, δηλ. προϊόν, που αφορά η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, η οποία αν εγκριθεί και πραγματοποιηθεί θα δημιουργήσει συνθήκες άνισου ανταγωνισμού σε βάρος των μελών του, τα οποία σταδιακά θα εκτοπισθούν από την αγορά κρουασάν. Για το δε λόγο αυτό, ζητεί την απαγόρευση της.

Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 7 του Κανονισμού λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Απόφαση Υπ. Εμπορίου ΥΠ-2914/4-9-1995-ΦΕΚ Α'70), το οποίο προβλέπει την δυνατότητα άσκησης παρέμβασης ενώπιον της Επιτροπής από κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που έχει έννομο συμφέρον και τον τρόπο άσκησης της, παραδεκτώς ασκήθηκε η υπό κρίση

παρέμβαση, ενόψει των παραπάνω και πρέπει να συνεξετασθεί με την ελεγχόμενη συγκέντρωση.

IV. Σύμφωνα με το άρθρο 4β παρ. 1 του ν. 703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν:

α) το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού κύκλου εργασιών, που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή

β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται τουλάχιστον στο σε δραχμές ισόποσο των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU) και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, καθεμία χωριστά, στην εθνική αγορά συνολικό κύκλο εργασιών άνω του σε δραχμές ισόποσου των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU).

Η προθεσμία της παρ. 1 αρχίζει, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, από την επέλευση της πρώτης από τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ενώ υπόχρεοι προς γνωστοποίηση είναι, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρ. 4β Ν. 703/77, σε συνδυασμό με το άρθρ. 4α του ίδιου νόμου, όταν μεν η συγκέντρωση αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας, κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις ή ομάδες προσώπων ή επιχειρήσεων που αποκτούν έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων.

Στην εξεταζόμενη περίπτωση, η σχετική αγορά από άποψη γεωγραφική είναι η Ελληνική Επικράτεια στο σύνολό της, στην οποία δραστηριοποιούνται οι συμμετέχουσες στην συγκέντρωση εταιρίες.

Για τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς από την άποψη του προϊόντος της συγκέντρωσης, το οποίο στην υπό κρίση περίπτωση είναι το κρουασάν, και με βάση τα χαρακτηριστικά του, την τιμή του και την σκοπούμενη χρήση του από πλευράς καταναλωτή, εξεταστέο προβάλλει το ζήτημα της ύπαρξης εναλλάξιμων ή υποκατάστατων για τον καταναλωτή προϊόντων, που θα μπορούσαν να περιληφθούν στην σχετική αγορά.

Οι συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις ισχυρίζονται, ότι η σχετική αγορά από άποψη προϊόντος της συγκέντρωσης περιλαμβάνει όχι μόνο τα κρουασάν, αλλά και όλα τα άλλα προϊόντα αλεύρου, τα οποία καταναλώνονται ως σνακς, δηλ. τις φρυγανιές, τα μπισκότα-κράκερ, τις γκοφρέτες και τα κριτσίνια. Με βάση την άποψη αυτή και τις συνολικές πωλήσεις τους το έτος 1994 σε όλα γενικά τα εν λόγω αρτοσκευάσματα, υπολογίζουν τα μερίδιά τους στην αγορά για μεν την CHIPITA σε ποσοστό 16,0%, για δε την KRAFT σε 4,8% και συνολικά για τις δύο εταιρίες σε 20,8%. Παραπέρα με βάση τα παραπάνω διατείνονται, ότι δεν απαιτείται προηγούμενη γνωστοποίηση και έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την πραγματοποίηση της πιο πάνω συγκέντρωσης, αφού δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του προδιαληφθέντος άρθρου.

Με βάση τη γνωστοποιηθείσα σύμβαση μεταξύ των εταιριών KRAFT ΕΛΛΑΣ και CHIPITA πραγματοποιείται μεταβίβαση του τμήματος παραγωγής κρουασάν της KRAFT στην SMAKY A.E., που ανήκει κατά 100% στην CHIPITA, οι οποίες παράγουν κρουασάν, η μεν SMAKY με γέμιση πραλίνας, η δε CHIPITA με διαφορετική γέμιση (πραλίνα, σαμπάνια κ.λπ.). Επομένως, η υπό κρίση συγκέντρωση αφορά μόνο στην παραγωγή και πώληση τυποποιημένων κρουασάν. Το κρουασάν είναι προϊόν διαφοροποιημένο έναντι των λοιπών αρτοσκευασμάτων, που προσφέρονται ως σνακς, δηλ. τις φρυγανιές, τα μπισκότα-κράκερς, τις γκοφρέτες και τα κριτσίνια, τα οποία δεν μπορεί να θεωρηθούν από πλευράς καταναλωτή ως ικανοποιητικά υποκατάστατα του κρουασάν, και λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων τους (από άποψη υφής, γεύσης και θρεπτικής αξίας) και λόγω του ότι το τυποποιημένο κρουασάν έχει καθιερωθεί ως το κατ' εξοχήν σνακ για συγκεκριμένες ομάδες καταναλωτών (νεαράς κυρίως ηλικίας) στις οποίες απευθύνονται και οι ιδιαίτερα υψηλής δαπάνης διαφημίσεις για το συγκεκριμένο προϊόν. Αυτό καθιστά την ζήτησή του ως προς τις τιμές ανελαστική και την σχετική αγορά στην οποία περιλαμβάνεται αυτοτελή και ανεξάρτητη από την αγορά των άλλων αρτοσκευασμάτων. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη σχετική αγορά δεν περιλαμβάνονται τα κρουασάν φούρνου καθώς και τα κρουασάν των καταστημάτων τύπου «croissanterie» λόγω της διαφορετικής τους ποιότητας, γεύσης και διάρκειας ζωής, τα δεύτερα δε και λόγω της σημαντικά υψηλότερης τιμής πώλησής τους σε σχέση με τα τυποποιημένα.

Σύμφωνα λοιπόν με τις εκτιμήσεις αυτές, σε συνδυασμό και με τα λοιπά στοιχεία που συνέλεξε η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και τα οποία αναλυτικά εκτίθενται στην με αριθ. πρωτ. 693/21-12-1995 εισήγησή της προς την Επιτροπή, γίνεται δεκτό:

α) Οτι η σχετική αγορά μπορεί να ορισθεί ότι αποτελείται μόνο από τα τυποποιημένα κρουασάν,

β) Οτι τα μερίδια των παραπάνω δύο επιχειρήσεων στην αγορά, ακόμη και αν σ' αυτή περιληφθούν τα μπισκότα-κράκερς, οι γκοφρέτες και τα φρέσκα κρουασάν, ανέρχονται για μεν την CHIPITA σε 21,4%, για δε την KRAFT 6,3% και συνολικά σε 27,7%.

γ) Οτι το συνολικό μερίδιο των ίδιων εταιριών στην αγορά τυποποιημένων κρουασάν, ανέρχεται σε 83% και στην αγορά φρέσκων και τυποποιημένων σε 59,7%. Η βασιμότητα των στοιχείων αυτών διασταυρώνεται και από τη σχετική Έκθεση Αποτελεσμάτων της AMER NIELSEN RESEARCH των μηνών Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 1995.

Επομένως και στις τρεις περιπτώσεις, το μερίδιο στην αγορά των δύο επιχειρήσεων υπερβαίνει το νόμιμο όριο του 25%. Επίσης γίνεται δεκτό ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών των δύο επιχειρήσεων (ομίλου CHIPITA και της KRAFT) το έτος 1994 ανέρχεται σε 18.512.341.175 δρχ. (16.005.704.849 + 2.506.636.326) ή 64.461.828, δηλ. υπερβαίνει το όριο των 50.000.000 ECU, ο δε συνολικός κύκλος εργασιών της καθεμιάς στην εθνική αγορά ανερχόμενος αντίστοιχα σε 12,5 δις δρχ. ή 43,5 εκατ. ECU και σε 2.472.998.712 ή 8,6 εκατ. ECU, υπερβαίνει το όριο των 5.000.000 ECU.

Επομένως η υπό κρίση συγκέντρωση, υπερβαίνουσα τα πιο πάνω αριθμητικά όρια, τόσο ως προς το συνολικό μερίδιο αγοράς των προϊόντων που αφορά, όσο και ως προς τον κύκλο εργασιών, που θέτει η διάταξη του άρθρου 4β παρ. 1 του Ν. 703/1977, εμπίπτει στις ρυθμίσεις του και ορθώς εξετάζεται με βάση τα άρθρα 4β-4ε αυτού, αφού παραδεκτώς έχει γνωστοποιηθεί από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις.

V. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4γ παρ. 1 Ν.703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, για την εκτίμηση της δυνατότητας μίας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια

της παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερα η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδας, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμή τους, οι δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις επιχειρήσεις και άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ή δυνητικά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, η πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιάμεσων και τελικών καταναλωτών και η συμβολή στην εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, υπό τον όρο ότι η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.

Από τις πιο πάνω διατάξεις προκύπτει, ότι μια συγκέντρωση επιχειρήσεων, εφ' όσον έχει **ως αποτέλεσμα** τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά προϊόντος και στο σύνολο της εθνικής αγοράς ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών τμήμα, ιδιαίτερα δε με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, εμπίπτει στο πεδίο απαγόρευσης των εν λόγω διατάξεων όπως ισχύουν.

Στην προκειμένη περίπτωση, από πλευράς συνθηκών ανταγωνισμού στην σχετική αγορά του τυποποιημένου κρουασάν στην Ελληνική Επικράτεια στα πλαίσια εφαρμογής των πιο πάνω διατάξεων ως προς το κρίσιμο ζήτημά του εάν η εξεταζόμενη συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, ιδίως από την άποψη της δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσεως διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

Στην σχετική αγορά του τυποποιημένου κρουασάν, όπως αυτή οριοθετείται παραπάνω, δραστηριοποιούνται εκτός από τις συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις, δηλ. την CHIPITA και την KRAFT με μερίδια 64,1% και 19,0% αντίστοιχα και άλλες επιχειρήσεις με πολύ μικρότερα ποσοστά μεριδίων, όπως η ION με 4% και η KATSELIS με 3%. Επομένως η CHIPITA κατέχει ήδη το μεγαλύτερο, και ιδιαίτερα υψηλό μερίδιο στην αγορά τυποποιημένου κρουασάν, η δε KRAFT είναι η δεύτερη σε μερίδιο αγοράς εταιρία και ουσιαστικά ο ισχυρότερος ανταγωνιστής της πρώτης. Επιπλέον στην αγορά του κρουασάν δεν έχουν αναφερθεί αλλαγές, τεχνολογικής ή άλλης φύσης εξαιτίας των οποίων θα αναμένετο να αποδυναμωθεί στο μέλλον η δεσπόζουσα θέση της CHIPITA. Με την αγορά λοιπόν του κλάδου κρουασάν της KRAFT από την CHIPITA, ενισχύεται σε σημαντικό βαθμό, η ήδη υπάρχουσα δεσπόζουσα θέση της δεύτερης στην αγορά του τυποποιημένου κρουασάν από άποψη ποσοστού μεριδίων σ' αυτήν. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τον

σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού αν δεν δύναται να αποδειχθεί ότι η ύπαρξη άλλων παραγόντων δημιουργεί συνθήκες κάτω από τις οποίες η εν λόγω συγκέντρωση δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

Σύμφωνα με τα υφιστάμενα στο φάκελλο της υπό κρίση συγκέντρωσης στοιχεία, με την παραγωγή τυποποιημένου κρουασάν, ασχολούνται κυρίως οι πιο πάνω μεγάλες επιχειρήσεις και σε τοπικό επίπεδο μικρές βιοτεχνίες, για την παραγωγή κυρίως φρέσκου κρουασάν.

Στην παραγωγή και διάθεση τυποποιημένων κρουασάν, γίνεται δεκτό, όσον αφορά τις οικονομίες κλίμακος, ότι το μέσο μεταβλητό κόστος παραγωγής είναι χαμηλότερο, όταν η παραγωγή διεξάγεται σε μεγάλη κλίμακα και το μέσο κόστος διανομής είναι σημαντικά χαμηλότερο όταν η διανομή γίνεται μαζικά και, κυρίως, όταν μπορεί να γίνει εκμετάλλευση ήδη υπάρχοντος δικτύου για την διανομή άλλων προϊόντων. Με δεδομένο όμως το υπάρχον μέγεθος της CHIPITA δεν είναι καθόλου προφανές ότι υπάρχουν περαιτέρω περιθώρια μείωσης του μέσου κόστους τα οποία θα προκύψουν λόγω της συγκέντρωσης. Επιπλέον δεν είναι προφανές ποια άλλα οφέλη για τους καταναλωτές ή την ελληνική οικονομία θα προκύψουν λόγω της συγκέντρωσης και τα οποία δεν είναι δυνατόν να προκύψουν χωρίς αυτήν.

Η παραγωγή σε μεγάλη κλίμακα, από την άλλη πλευρά, απαιτεί μεγάλες επενδύσεις σε κτίρια και μηχανολογικό εξοπλισμό, καθώς και σε κέντρα διανομής και μεταφορικά μέσα, πράγμα που συνεπάγεται υψηλό σταθερό κόστος. Επίσης, η τεχνογνωσία και η τεχνολογία για την παραγωγή τυποποιημένων προϊόντων μακράς διάρκειας αποτελεί, δύσκολο από τεχνικής άποψης εγχείρημα, ενόψει και του γεγονότος, ότι τα σχετικά προϊόντα, αποτελούν τρόφιμα για τα οποία, ευλόγως, υπάρχει αυξημένη ευαισθησία από πλευράς καταναλωτικού κοινού. Ενδεικτικά, οι εταιρίες CHIPITA και KRAFT αναφέρουν, ότι μια σύγχρονη αυτόματη γραμμή παραγωγής κρουασάν, που να μπορεί να ανταγωνισθεί επαρκώς τις υφιστάμενες μεγάλες επιχειρήσεις στην αγορά, απαιτεί επένδυση της τάξης του ενός δισεκατομμυρίου δραχμών.

Τα δεδομένα αυτά, όπως είναι φυσικό, λαμβανομένης υπόψη και της απαιτούμενης για την προώθηση των προϊόντων πολύ υψηλής διαφημιστικής δαπάνης, αποτελούν σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα για την είσοδο στην αγορά τυποποιημένων κρουασάν νέων μεγάλων επιχειρήσεων.

Οι εκτιμήσεις αυτές, δεν αποδυναμώνονται από το γεγονός ότι, για την είσοδο νέων επιχειρήσεων στη σχετική αγορά, δεν υφίστανται ουσιαστικοί νομικοί περιορισμοί και δεν

υπάρχει πρόβλημα πρόσβασης στις πηγές εφοδιασμού πρώτων υλών (αλεύρι, ζάχαρη, αυγά κ.λπ.). Ο μόνος υπολειπόμενος άλλος παράγων ο οποίος θα μπορούσε να αποδυναμώσει την εκτίμηση ότι η εν λόγω συγκέντρωση θα έχει σημαντικά αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό είναι να οδηγηθεί αναγκαστικά η KRAFT προς πτώχευση στην περίπτωση που δεν επιτραπεί η συγκέντρωση. Κάτι τέτοιο όμως δεν προκύπτει εφ' όσον δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η KRAFT αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις οικονομικές της υποχρεώσεις και ότι έχει κάνει ανεπιτυχείς προσπάθειες πώλησης των περιουσιακών της στοιχείων σε άλλους δυνητικούς αγοραστές.

Δύο όμως μέλη της Επιτροπής έχουν τη γνώμη ότι η εν λόγω συγκέντρωση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού και επομένως πρέπει να εγκριθεί. Ειδικότερα, κατά την ως άνω μειοψηφούσα γνώμη στη σχετική αγορά προϊόντος περιλαμβάνονται όχι μόνο τα τυποποιημένα κρουασάν άλλα και άλλα συναφή προϊόντα όπως μπισκότα, κράκερς, γκοφρέτες κέικ και άλλα τυποποιημένα και σε μικρές συσκευασίες προσφερόμενα γλυκίσματα, στην οποία σχετική αγορά το ποσοστό συμμετοχής των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιρειών δεν υπερβαίνει το 35% και ο πραγματικός και δυνητικός ανταγωνισμός είναι ισχυροί, όπως αναφέρεται και στην εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής.

VI. Τέλος, επειδή η συνεξεταζόμενη από 3-1-1996 παρέμβαση του σωματείου «ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΟΙΣ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΩΝ», όπως στην παραπάνω παραγρ. III αναφέρεται, συνάδοντας με τις εκτιθέμενες στις παραγρ. IV και V παραδοχές, επιδιώκει την μη έγκριση της υπό κρίση συγκέντρωσης, κρίνεται νόμιμη και βάσιμη και πρέπει να γίνει δεκτή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διαπιστώνει, ότι η συγκέντρωση, που συμφωνήθηκε με την από 9 Οκτωβρίου 1995 σύμβαση μεταξύ της εταιρίας «KRAFT ΕΛΛΑΣ» Α.Ε. και της εταιρίας «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ» με διακριτικό τίτλο «CHIPITA INTERNATIONAL» S.A., και η οποία γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 12-10-1995, περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό και συντρέχει νόμιμος λόγος απαγόρευσής της γι' αυτό και την απαγορεύει.

Η απόφαση εκδόθηκε την 28η Φεβρουαρίου 1996.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Οι Εισηγητές

Βλάσιος Ασημακόπουλος
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ευάγγελος Εμμ. Περάκης
Αναπληρωτής Καθηγητής

Καθηγητής Ιωάννης Κατσουλάκος

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα Μαρία Ταραμπίκου